

Τα γεγονότα του καλοκαιριού του 1903 απόδειξαν την αποτυχία του αυστρορωσικού σχεδίου μεταρρυθμίσεων. Η Μακεδονία εξακολουθούσε να είναι το επίκεντρο ανωμαλιών.

Τον Σεπτέμβριο ο Χιλμή πασάς εκδίδει προκήρυξη με την οποία αναγγέλλει ότι τα δικαστήρια έχουν αναδιοργανωθεί όπως επίσης και η αστυνομία και η χωροφυλακή. Χριστιανοί αγροφύλακες έχουν ήδη τοποθετηθεί, τα σχολεία έχουν ανοίξει και οι δρόμοι και οι γέφυρες έχουν ήδη επισκευαστεί. Στην πραγματικότητα, μέχρι τον Οκτώβριο 831 χριστιανοί αγροφύλακες έχουν τοποθετηθεί στο Βιλαέτι Μοναστηρίου ενώ μόνο ένα σχολείο έχει ανοίξει και η μόνη αναδιοργάνωση στα δικαστήρια ήταν η ίδρυση Ειδικών Δικαστηρίων για πολιτικούς εγκληματίες. Στην προκήρυξη ο Χιλμή πασάς καλούσε το λαό να επιστρέψει στα σπίτια του και να συνεχίσει να ασχολείται με τις καθημερινές εργασίες του. Τέλος η προκήρυξη αναφέρει ότι αν ο ρυθμός προόδου των μεταρρυθμίσεων είναι αργός αυτό οφείλεται σε κακοποιά στοιχεία τα οποία προσπαθούν να εμποδίσουν το έργο της κυβέρνησης. Στις 16 / 29 Σεπτεμβρίου συναντιούνται οι Αυτοκράτορες της Αυστρίας και Ρωσίας (Νικόλαος Β' και Φραγκίσκος Ιωσήφ) στην αυστριακή πόλη Murzsteg, όπου υπήρχε μικρό αυτοκρατορικό κυνηγετικό περίπτερο, προκειμένου να μελετήσουν την κατάσταση που έχει δημιουργηθεί και να προσπαθήσουν να πάρουν τα αναγκαία μέτρα.

Αποτέλεσμα της συνάντησης είναι μία σειρά μέτρων, τα οποία παίρνουν το όνομα "Μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα της Murzsteg", και τα οποία θα δοθούν στην Πύλη για εκτέλεση. Το πρόγραμμα αυτό αποτελείται από τα παρακάτω άρθρα:

- 1. Διορίζονται δύο πολιτικοί πράκτορες κοντά στον Χιλμή Πασά, ένας Αυστριακός και ένας Ρώσος. Η αποστολή τους θα έχει διάρκεια τουλάχιστον δύο χρόνια και έργο τους θα είναι να τον συνοδεύουν σε όλες τις μετακινήσεις του και να κινούν την προσοχή του σε περιπτώσεις αυθαιρεσιών, κακομεταχειρίσεων ή αδικιών. Επίσης θα πρέπει να του συστήνουν τα μέτρα που πρέπει να παρθούν για την αντιμετώπιση τέτοιων περιπτώσεων. Επίσης θα του μεταφέρουν τις συστάσεις των προξένων στην Κωνσταντινούπολη, όπως και θα κρατούν ενήμερες τις κυβερνήσεις των κρατών τους. Εάν επιθυμούν θα μπορούν να πάρουν στην υπηρεσία τους γραμματείς οι οποίοι θα περιφέρονται στην επαρχία και θα έρχονται σε επαφή με τις τοπικές αρχές και τους κατοίκους.*
- 2. Η αναδιοργάνωση της Οθωμανικής χωροφυλακής ανατίθεται σε Ευρωπαίο στρατηγό ο οποίος θα βρίσκεται κάτω από τις διαταγές της Οθωμανικής κυβέρνησης. Κάτω από τις διαταγές του θα τεθούν Ευρωπαίοι αξιωματικοί των οποίων το καθήκον θα είναι η οργάνωση και η εκπαίδευση της χωροφυλακής όπως επίσης και ο έλεγχος της συμπεριφοράς του στρατού.*
- 3. Με την αποκατάσταση της τάξης και ειρήνης στην Μακεδονία, η Οθωμανική κυβέρνηση θα προχωρήσει στην διοικητική διαίρεσή της σύμφωνα με τις φυλετικές διαφορές των κατοίκων.*
- 4. Οι διοικητικές και δικαστικές αρχές θα αναδιοργανωθούν. Χριστιανοί θα μπορούν να*

πάρουν μέρος σε αυτές και θα διευκολυνθεί η τοπική αυτονομία.

5. Άμεση κατάρτιση, στα μεγαλύτερα κέντρα, μικτών επιτροπών οι οποίες θα διερευνούν πολιτικά ή άλλα εγκλήματα. Στις επιτροπές αυτές θα παίρνουν μέρος και οι προξενικοί αντιπρόσωποι της Αυστρίας και Ρωσίας.

6. Υποχρεώνεται η Οθωμανική κυβέρνηση να δώσει χρηματική βοήθεια για την επανεγκατάσταση των προσφύγων που έφυγαν στην Βουλγαρία ή οπουδήποτε αλλού, όπως και σε όσους καταστράφηκαν τα σπίτια ή οι περιουσίες από τον τουρκικό στρατό κατά την διάρκεια των τελευταίων γεγονότων. Τα χρηματικά αυτά ποσά θα διατεθούν από επιτροπές στις οποίες θα υπάρχουν χριστιανοί πρόκριτοι και θα είναι κάτω από τον έλεγχο των προξένων της Αυστρίας και Ρωσίας.

7. Οι κάτοικοι των χριστιανικών χωριών τα οποία κάηκαν ή καταστράφηκαν από τον τουρκικό στρατό απαλλάσσονται για ένα χρόνο από την καταβολή φόρων.

8. Η Οθωμανική κυβέρνηση υποχρεούται να προχωρήσει άμεσα στην εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων του Φεβρουαρίου (Μεταρρυθμιστικό Σχήμα της Βιέννης).

9. Οι έφεδροι του στρατού πρέπει αμέσως να απολυθούν και να καταργηθούν οι άτακτοι (βασιβουζούκοι).

Το σχέδιο αυτό το οποίο εξακολουθούσε να έχει τις ίδιες ατέλειες, ασάφειες και ανεδαφικότητές του προηγούμενου, παραδόθηκε στην Πύλη στις 10 / 23 Οκτωβρίου. Οι αντιδράσεις των Μεγάλων Δυνάμεων, οι οποίες το αποδέχθηκαν, ήταν διαφορετικές. Η Μ. Βρετανία κράτησε επιφυλάξεις, η Γαλλία έδειξε αδιαφορία και άφησε να το χειριστεί η σύμμαχός της Ρωσία, η Ιταλία παρατήρησε ότι το σχέδιο θα έπρεπε να είναι έργο διεθνούς διασκέψεως τουλάχιστον για να αποδειχθεί ότι οι Δυνάμεις είναι ενωμένες και επιθυμούν την ειρήνευση της Μακεδονίας και τέλος η Γερμανία ήταν αντίθετη σε οποιοδήποτε μέτρο θα μπορούσε να πλήξει την Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Η Οθωμανική κυβέρνηση έφερε αντιρρήσεις στην τοποθέτηση των δύο πολιτικών πρακτόρων και των Ευρωπαίων αξιωματικών. Αλλά στις 27 Οκτωβρίου / 9 Νοεμβρίου η Αυστρία και η Ρωσία στέλνουν ένα μνημόνιο στην Πύλη για να αποδεχθεί το Πρόγραμμα χωρίς καμία αλλαγή. Τελικά στις 11 / 24 Νοεμβρίου η Οθωμανική κυβέρνηση στην συνηθισμένη προσπάθεια της να καθυστερήσει οποιοδήποτε μεταρρυθμιστικό σχέδιο, αποδέχεται μεν το πρόγραμμα αλλά με επιφυλάξεις για τα άρθρα 1 και 2 τα οποία θα είναι θέμα επί μέρους διαπραγματεύσεων.